

Respons

Irak: Sons of Iraq/Sahwa-styrker i Anbar

Problemstilling/spørsmål:

- Hvor i Anbar holder AQI til?
- Hvordan er forholdet mellom Sahwa og myndighetene i dag?
- Går Sahwa-medlemmer fortsatt tilbake til AQI?
- Hvordan er forholdet mellom AQI og Sahwa i Anbar i dag? Er det åpne konflikter?
- Hvordan har situasjonen utviklet seg siden Landinfos sikkerhetssituasjonsnotat av mai 2012?
- Er tidligere Sahwa-medlemmer utsatt i like stor grad som nåværende medlemmer?

Innledning

Anbar er den provinsen i Irak med mest homogen befolkningssammensetning. Nesten alle er sunnimuslimske arabere. Motstanden mot dagens shiadominerte regjering, og spesielt statsminister Maliki, er utbredt i Anbar, hvilket sunnimuslimske opprørsgrupper, inkludert al-Qaida-i-Irak (AQI), har dratt nytte av.

En annen faktor som gjør Anbar interessant for AQI og andre opprørsgrupper, er nærheten til Syria. Smuglerruter til og fra Syria går gjennom Anbar, og områdene i vest og i dalføret langs Eufrat skal være et egnet sted for lagring av våpen.

AQIs tilstedeværelse i Irak ble sterkt svekket i perioden etter 2007, og da amerikanerne trakk ut sine tropper ved utgangen av 2011, anslo man gruppens størrelse til ca. 700 menn (Abdul-Zahra 2012). I løpet av 2012 har AQI imidlertid styrket sin stilling igjen, og irakiske og amerikanske myndigheter antar at gruppen nå omfatter rundt 2500 personer (Abdul-Zahra 2012).

Sons of Iraq, som omtales som Awakening Councils eller Sahwa lokalt, ble først etablert av klanledere i Anbar i 2006. Etableringen av borgervernmilitsen var en motreaksjon til AQIs brutale fremferd, som også gikk hardt utover irakiske sivile. Det ble dannet klansbaserte styrker i samarbeid med det amerikanske militæret som skulle patruljere veier og nabolag og

rapportere til amerikanerne om mistenkelig adferd. Den Sahwa-styrken som gjenstår, er nå underlagt det irakiske forsvarsdepartementet.

Hvor i Anbar holder AQI til?

AQI har gjennomført angrep i flere av byene i Anbar gjennom det siste året. Både Heet, Haditha, Ramadi og Falluja har blitt rammet av større angrep der mange menneskeliv har gått tapt.

Ifølge irakiske etterretningskilder skal AQI ha treningsleire i Jazeera-ørkenen, som omfatter sunnidominerte områder nordvest i Anbar, sør i Nineva og øst i Salah al-Din (Abdul-Zahra 2012). Ifølge en kommandør i den irakiske hæren fant man i september i fjor synlige spor etter en treningsleir i dette ørkenområdet (Abdul-Zahra 2012). Ørkenområdet er et gunstig gjemmede da det er vanskelig tilgjengelig for hæren, ifølge et parlamentsmedlem i sikkerhets- og forsvarskomiteen (Abdul-Zahra 2012).

Rapporteringer om at AQI-medlemmer er arrestert i flere av byene i Anbar, viser at AQI også til tider oppholder seg i byene langs Eufrat, inkludert Falluja som ligger nær Bagdad (al-Qaisi 2012b; al-Qaisi 2013a; Aswat al-Iraq 2012a; Aswat al-Iraq 2012b).

Forholdet mellom Sahwa og myndighetene

Det har vært en positiv utvikling i forholdet mellom Sahwa og myndighetene i løpet av siste halvår, idet myndighetene har lagt frem en ny plan for hvordan de bedre kan støtte borgervernmilitsen (al-Qaisi 2012c). Planen, som skal iverksettes i januar 2013, går ut på at alle Sahwa-medlemmene skal få en fast månedslønn på 200 000 irakiske dinarer (960 NOK), at de skal integreres i militære eller sivile posisjoner og få gratis legebehandling dersom de blir såret, på linje med soldatene i forsvaret. De som blir drept, vil få status som martyr, hvilket sikrer familien pensjon (al-Qaisi 2012c). Månedlige lønnsutbetalinger og integrering i statlig sektor er ikke nye løfter, men var en del av avtalen da irakiske myndigheter tok over ansvaret for militsen fra det amerikanske forsvaret i 2009.

Den irakiske statsministeren Nouri al-Maliki har imidlertid vært skeptisk til Sahwa-styrken fordi mange av medlemmene selv hadde vært opprørere. Han fant derfor grunn til å tvile på deres lojalitet. Samtidig har borgervernmilitsen uttrykt sterk misnøye med myndighetene fordi lønningene ofte uteblir, og fordi flere medlemmer gjennom årenes løp har blitt trakassert og arrestert (Katzman 2012, s. 20). Det har vært perioder med høy spenning mellom de to partene. Senest i oktober i fjor ble det rapportert at flere Sahwa-medlemmer i Kirkuk sluttet i sine jobber pga. ubetalte lønninger (Griffis 2012).

Fremleggelsen av den nye planen har derimot ført til økt tilstrømming av nye frivillige til Sahwa-styrken både i Anbar og andre provinser (al-Qaisi 2013b). Søkerne består av unge menn og kvinner i alderen 20-35 år. Ledelsen i Sahwa-styrken foretar en utvelgelse av søkerne og sender listen til den irakske regjeringen for godkjenning. Økt rekruttering blir godt mottatt av representanter for den irakiske hæren (al-Qaisi 2013b).

Ifølge regjeringens rådgiver for nasjonal forsoning, Amer al-Kuzaie (som sitert i al-Qaisi 2012c), samarbeider Sahwa-styrken med politiet og forsvaret i den daglige kampen mot AQI. Al-Kuzaie legger til at informasjon om terroristenes bevegelser er en viktig del av Sahwa-styrkens arbeid.

Foruten det tilsynelatende forbedrede samarbeidet mellom Sahwa og myndighetene, har samfunnet forøvrig også i økende grad begynt å bistå myndighetene med informasjon som kan bidra til å avdekke planlagte voldsaksjoner og føre til arrestasjon av opprørere.

I august i fjor inngikk seks klanledere i de vestlige områdene av Anbar et samarbeid med myndighetene om å bistå dem i å bedre sikkerheten i området. Avtalen gikk ut på at klanene skulle overtale opprørere tilknyttet AQI, til å melde seg frivillig til politiet (al-Qaisi 2012b). Den 7. august overga ni ettersøkte AQI-medlemmer seg til politiet med klanledernes hjelp.

Det har vært en økning i antall angrep rettet mot Sahwa-medlemmer og deres familier i deres hjem. På denne bakgrunn har ledelsen i Sahwa utlyst en belønning på 1 million irakiske dinarer (86 000 USD) til informanter som frembringer opplysninger som medfører arrestasjon av AQI-medlemmer eller avdekking av AQI-celler som står bak drap på Sahwa-medlemmer eller deres familier (al-Qaisi 2012e). Politiet har også lovet dusør for tilsvarende informasjon.

Som en annen type støtte til Sahwa-medlemmene og deres familier har regjeringen besluttet å gi dem økonomisk støtte til leie av ekstra husvære dersom de har behov for å komme i sikkerhet (al-Qaisi 2012e).

Religiøse ledere i Anbar bidrar også til å gjøre forholdene vanskeligere for militante opprørere. En fatwa av 2011 utgått fra Anbar Scholars Council, erklærte at det var forbudt å gifte seg med eller assosieres med terrorister i Anbar (al-Qaisi 2013c). Som følge av dette så man at 17 personer umiddelbart leverte inn sine våpen til lokalmyndighetene i Anbar fordi folk ellers nektet å ha noe med dem å gjøre. I tillegg ble rundt 50 ekteskap annullert. Fatwaen ga familiene et legitimt påskudd til å bryte forhold til personer mistenkt for terrorisme.

Går medlemmer av Sahwa fortsatt over til AQI?

Som beskrevet i Landinfos temanotat ”Status for Sons of Iraq (SoI)” fra 2011, førte misnøyen med myndighetenes manglende oppfølging av borgervernet til at flere hoppet av til fordel for AQI (Landinfo 2011). Det finnes ingen gode kilder på hvor mange som eventuelt har gått tilbake til opprørsvirksomhet i løpet av den siste tiden, men den antatte økningen av AQI-medlemmer eller -støttespillere kan tyde på at flere har skiftet side. Den tilsynelatende positive utviklingen man har sett i Anbar i løpet av siste halvår hva gjelder samarbeidet mellom Sahwa og politiet, kan på den annen side tyde på at klanene i Anbar igjen konsoliderer seg i kampen mot AQI. De to motstridende tendensene til tross; det ser ut til at det i den senere tid er blitt vanligere å slutte opp om Sahwa enn å gå over til AQI.

Forholdet mellom AQI og Sahwa

Personer som er med i Sahwa og deres familiemedlemmer, er fortsatt utsatt for drap og drapsforsøk av AQI. Grunnen til det er at Sahwa bistår politiet med å slå ned på AQI og andre militante opprørere. Familiemedlemmer er også utsatt fordi de antas å støtte Sahwa-militsens virksomhet (al-Qaisi 2012d).

Ifølge lederen for Sahwa-rådet, Sheikh Ahmad Abu Reesha (som sitert i al-Qaisi 2012e), har AQI en egen gruppe på rundt 200 terrorister spredt rundt i landet, kalt ”hevntroppen” (revenge platoon). Denne troppen har spesialisert seg på drap og utryddelse av Sahwa-medlemmer og deres familier.

Sikkerhetssituasjonen i Anbar siden juli 2012

Den 21. juli 2012 erklærte AQI-lederen Abu Bakr al-Baghdadi al-Husseini al-Qurashi i en video starten på en ny offensiv med navnet "Destroying the Walls". Offensiven var ment å styrke AQIs operasjoner og innflytelse på bekostning av sikkerhetsstyrkens kontroll i Irak. I månedene som fulgte utførte AQI flere simultane angrep rundt om i landet. Det første angrepet skjedde to dager etter hans erklæring ble kringkastet. Nittien personer ble drept og 224 såret i totalt 22 angrep i 14 byer. Den 16. august ble 120 personer drept i angrep i 19 byer, og den 9. september døde 81 mennesker som følge av 30 angrep rundt omkring i landet. AQI tok på seg ansvaret for alle disse angrepene samt andre enkeltstående angrep (Jane's 2012). AQIs offensiv fortsatte utover i oktober og november. Anbar var en av de mange provinsene som ble rammet i disse angrepene.

Ifølge Iraq Body Count (IBC) ble 500 sivile drept i Anbar i 2012, mot 430 i 2011 (IBC 2013a; IBC 2013b).

Så langt i år har 12 personer blitt drept i Anbar, de aller fleste i Falluja (IBC 2013b).

I mangel av en eksakt oversikt over antall drept i Anbar i 2012, kan vi ikke sammenligne med 2011, men for Irak sett under ett, så har drapstallene økt noe siden 2011.

Anbar provins preges for tiden av omfattende demonstrasjoner mot statsminister Maliki. Demonstrantene har sperret hovedveien i provinsen, som er landets viktigste veiforbindelse til Jordan. Myndighetene har svart med å stenge grensen til Jordan, noe innbyggerne i Anbar taper store penger på.

Gitt at Irak planlegger lokalvalg i april i år, samt det faktum at det er stor motstand mot dagens statsminister spesielt blant sunnimuslimer, fremstår det som lite sannsynlig at sikkerhetssituasjonen vil bedre seg merkbart med det første.

Er tidligere Sahwa-medlemmer utsatt i like stor grad som nåværende medlemmer?

AQI søker å ramme alle som anses å være støttespillere av dagens regjering, enten de jobber direkte for myndighetene, eller de er leverandører til offentlig sektor. Tidligere Sahwa-medlemmer rammes også, men det er vanskelig å si i hvor stor grad. Det avgjørende er hvordan AQI og deres allierte anser en persons lojalitet.

Senest tirsdag 15. januar ble en tidligere Sahwa-leder i Falluja, Efan al-Essawi, drept i Anbar. Efan al-Essawi var parlamentsmedlem for den sunnidominerte Iraqiya-alliansen. Man antar at han ble drept pga. sin innsats for å bekjempe terrorisme i Irak. Ifølge en av Essawis medarbeidere skal han ha fått en trussel via sms fra AQI som sa: "We will kill you even if it was the last day on earth." (Adnan 2013).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og

Respons Irak: Sons of Iraq/Sahwa-styrker i Anbar

kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Abdul-Zahra, Q. (2012, 9. oktober). Al-Qaeda making comeback in Iraq, officials say. *Associated Press*. Tilgjengelig via USA Today <http://www.usatoday.com/story/news/world/2012/10/09/al-qaeda-iraq/1623297/> [lastet ned 15. januar 2013]
- Adnan, D. (2013, 13. januar). Sunni Lawmaker in Iraq Is Killed in a Suicide Bombing. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2013/01/16/world/middleeast/iraqi-lawmaker-and-sunni-leader-killed-in-suicide-bombing.html> [lastet ned 16. januar 2013]
- Aswat al-Iraq. (2012a, 3. november). 35 Qaeda members arrested in Anbar province. *Aswat al-Iraq*. Tilgjengelig fra [http://en.aswataliraq.info/\(S\(2vsli255hu0haajq3sthty55\)\)/Default1.aspx?page=article_page&id=151238&l=1](http://en.aswataliraq.info/(S(2vsli255hu0haajq3sthty55))/Default1.aspx?page=article_page&id=151238&l=1) [lastet ned 16. januar 2013]
- Aswat al-Iraq (2012b, 3. november). Senior al-Qaeda leader busted in Ramadi. *Aswat al-Iraq*. Tilgjengelig fra [http://en.aswataliraq.info/\(S\(2vsli255hu0haajq3sthty55\)\)/Default1.aspx?page=article_page&id=151233&l=1](http://en.aswataliraq.info/(S(2vsli255hu0haajq3sthty55))/Default1.aspx?page=article_page&id=151233&l=1) [lastet ned 16. januar 2012]
- Aswat al-Iraq (2012b, 15. november). URGENT / Al-Qaeda senior leader detained in eastern Falluja. *Aswat al-Iraq*. Tilgjengelig fra [http://en.aswataliraq.info/\(S\(2vsli255hu0haajq3sthty55\)\)/Default1.aspx?page=article_page&id=151403&l=1](http://en.aswataliraq.info/(S(2vsli255hu0haajq3sthty55))/Default1.aspx?page=article_page&id=151403&l=1) [lastet ned 16. januar 2013]
- Griffis, M. (2012, 18. oktober). Seven Killed in Iraq; Sahwa Walkout Threatens Security. *Anti-War.com*. Tilgjengelig fra <http://original.antiwar.com/updates/2012/10/18/seven-killed-in-iraq-sahwa-walkout-threatens-security/> [lastet ned 16. januar 2012]
- Iraq Body Count (2013a, 1. januar). *Iraqi deaths from violence in 2012*. Oxford: Iraq Body Count. Tilgjengelig fra <http://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2012/> [lastet ned 16. januar]
- Iraq Body Count (2013b, 16. januar). *Database. Recent Events*. Oxford: Iraq Body Count. Tilgjengelig fra <http://www.iraqbodycount.org/database/recent/0/> [lastet ned 16. januar]
- Jane's, dvs. IHS Jane's Defense & Security Intelligence & Analysis (2013, 11. januar). Al-Qaeda in Iraq (AQI). *Jane's World Insurgency and Terrorism*. Surrey: IHS Jane's Defense & Security Intelligence & Analysis. Tilgjengelig fra <https://janes.ihs.com/Grid.aspx> [Abonnementstjeneste].

- Katzman, K. (2012, desember). *Iraq: Politics, Governance, and Human Rights*. Washington D.C.: United States Congressional Research Service. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/50eeb32d2.html> [lastet ned 17. januar 2013]
- Landinfo (2011, 16. september). *Temanotat: Status for Sons of Iraq (SoI) i 2011*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1756/1/1756_1.pdf [lastet ned 17. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2012a, 12. januar). In fight against al-Qaeda, Iraqi Sahwa forces see increased applicant numbers. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://al-shorfa.com/en_GB/articles/meii/features/2013/01/12/feature-01 [lastet ned 15. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2012b, 9. august). Al-Qaeda fugitives surrender in Anbar. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://mawtani.al-shorfa.com/en_GB/articles/iii/features/2012/08/09/feature-01 [lastet ned 15. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2012c, 17. oktober). Iraqi government adopts new plan to support Sahwa forces. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://mawtani.al-shorfa.com/en_GB/articles/iii/features/2012/10/17/feature-01 [lastet ned 16. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2012d, 21. desember). Iraqis condemn al-Qaeda attacks on wives of security personnel, Sahwa forces. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://al-shorfa.com/en_GB/articles/meii/features/2012/12/21/feature-01 [lastet ned 16. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2012e, 29. desember). Iraqi Sahwa offers reward for information on attackers. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://al-shorfa.com/en_GB/articles/meii/features/2012/12/29/feature-01 [lastet ned 15. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2013a, 7. januar). Anbar police arrest al-Qaeda 'slaughterer'. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://mawtani.al-shorfa.com/en_GB/articles/iii/features/2013/01/07/feature-02 [lastet ned 15. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2013b, 9. januar). In fight against al-Qaeda, Iraqi Sahwa forces see increased applicant numbers. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://mawtani.al-shorfa.com/en_GB/articles/iii/features/2013/01/09/feature-01 [lastet ned 16. januar 2013]
- al-Qaisi, M. (2013c, 15. januar). Fatwa banning marriage to terrorists 'has borne fruit'. *Al-Shorfa*. Tilgjengelig fra http://mawtani.al-shorfa.com/en_GB/articles/iii/features/2013/01/15/feature-01 [lastet ned 16. januar 2013]

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.